

Alegat 131.

Sprawozdanie

komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem uregulowania stosunków osobistych i służbowych nauczycieli szkół ludowych, należących do siły zbrojnej.

Wysoki Sejmie!

Jedna z Władz krajowych uczyniła do c. k. Ministerstwa oświecenia zapytanie, według jakich zasad należy wymierzać płace nauczycielom, utrzymywanym z funduszków gminnych, powiatowych i krajowych, jeżeli powołani zostaną do czynnej służby wojskowej.

Co do urzędników państwowych, wydana została z dnia 22. czerwca 1878. r. (Dz. u. p. l. 54.) ustawa, która na taki wypadek szczegółowo określa ich prawa i warunki, pod którymi z nich mogą robić użytek. Chodziło o to, czyli te same zasady mają być stosowane do nauczycieli, chociaż nie będących właściwie urzędnikami państwowymi, skoro nie pobierają płacy ze skarbu państwa.

Ministerstwo oświecenia odpowiedziało, że jedynie ustawa krajowa mogłaby im zapewnić równe lub podobne korzyści, i wezwało reskryptem z dnia 8 lipca b. r. do l. 9754. Radę szkolną krajową, aby się porozumiała z Wydziałem krajowym co do mającej się uczynić Wysokiemu Sejmowi w tej mierze propozycji.

Odesłany na mocy uchwały z dnia 5. października b. r. do komisji edukacyjnej projekt jest wynikiem tego porozumienia, a co do treści jest on prostym przystosowaniem zawartych we wspomnianej powyżej ustawie państwowej postanowień o urzędnikach do służbowych stosunków nauczycieli szkół ludowych.

Zdaniem komisji edukacyjnej wydanie takiej ustawy nakazane jest względami słuszności, a w obecnej chwili w obec zarządzonej mobilizacji c. k. armii jest ona oraz rzeczą nagłą i nie

dopuszczającą zwłoki. Nauczyciel, powołany na pole krwawej walki, powinien mieć zapewnioną swą przyszłość, jakoteż widzieć choć w części nbezpieczony los swojej najbliższej rodziny.

Komisya edukacyjna poleca przeto Wysokiemu Sejmowi projekt Wydziału krajowego do przyjęcia. Nie czyni w nim poprawek, aby mu tém rychlejszą zapewnić sankcyę.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony tu projekt ustawy.

We Lwowie dnia 15. października 1878. r.

Stupnicki

zastępca przewodniczącego.

Euzebiusz Czerkawski

sprawozdawca.

Stupnicki

komisya edukacyjna poleca przeto Wysokiemu Sejmowi projekt Wydziału krajowego do przyjęcia. Nie czyni w nim poprawek, aby mu tém rychlejszą zapewnić sankcyę.

Wysoki Sejm!

Wysoki Sejm! Komisya edukacyjna poleca przeto Wysokiemu Sejmowi projekt Wydziału krajowego do przyjęcia. Nie czyni w nim poprawek, aby mu tém rychlejszą zapewnić sankcyę.

U s t a w a

**z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uregulowaniu stosunków osobistych
i służbowych nauczycieli szkół ludowych, należących do siły zbrojnej,
pod względem ich obowiązku do czynnej służby w wojsku stałym, w ma-
rynarce wojennej, w obronie krajowej lub w pospolitém ruszeniu.**

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
postanawiam, co następuje:

§. 1.

Niniejsza ustawa tyczy się nauczycieli szkół ludowych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem mianowicie dyrektorów szkół wydziałowych, kierujących nauczycieli, jakoteż nauczycieli i młodszych nauczycieli szkół ludowych wszelkich kategorii, czy to stale, czy tymczasowo (prowizorycznie) zamianowanych, jeżeli mają prawo do emerytury albo odprawy, tudzież zastępców nauczycieli w szkołach ludowych, posiadających kwalifikację nauczycielską lub zaświadczenie złożonego egzaminu dojrzałości w seminarjum nauczycielskiem, i praktykantów nauczycielskich, pobierających adjuta pedagogiczne, nareszcie nauczycieli bądź stale, bądź czasowo w stan spoczynku przeniesionych.

§. 2.

Obowiązek stawienia się, wyjąwszy przypadek stawienia z urzędu, stosownie do §. 46. ustawy z dnia 5. grudnia 1868 (Dz. u. p. Nr. 151) o służbie wojskowej, dobrowolne wstąpienie w ran-

dze oficera do obrony krajowej nieczynnej, tudzież okoliczność, że jednoroczna służba pod bronią w obronie krajowej lub przez jednorocznego ochotnika nie została jeszcze rozpoczęta, jakoteż że po wysłużeniu czasu przepisanego pod bronią obowiązek do służby wojskowej jeszcze nie ustał, nie stanowią przeszkody przyjęcia do służby nauczycielskiej w szkołach ludowych.

§. 3.

Jeżeli nauczyciel szkół ludowych wstąpi dobrowolnie w skład armii z obowiązkiem służenia pod bronią dłużej niż rok, zrzeka się tém samym służby nauczycielskiej.

Atoli jeżeli to uczyni w razie wojny i na czas jej trwania, może zatrzymać posadę nauczycielską pod warunkiem jednak, że otrzyma przyzwolenie właściwej władzy szkolnej, które nie może być odmówione, chyba że tego wymagają niezbędnie stosunki służbowe.

§. 4.

Nauczyciele szkół ludowych, należący do siły zbrojnej, nie potrzebują urlopu, jeżeli zostaną powołani do czynnej służby (do czynnej służby w pospolitem ruszeniu). Jeżeli powołany znajduje się na urlopie udzielonym mu przez Władzę szkolną, ustaje urlop natychmiast w skutek powołania.

§. 5.

Podczas czynnej służby wojskowej, która się odbywa :

- a) w celu własnego wykształcenia wojskowego w okresie wyznaczonym ustawą na wykształcenie rekrutów,
- b) z powodu peryodycznych ćwiczeń wojskowych,
- c) w razie uruchomienia, i
- d) w razie powołania pospolitego ruszenia, zatrzymuje każdy nauczyciel szkół ludowych swą posadę nauczycielską i stopień w tej służbie.

Służba wojskowa tego rodzaju nie przeszkadza dostąpieniu wyższej posady w służbie nauczy-

cielskiej i nie przerywa pięciolecia, które wysłużyć ma dla otrzymania wyższej płacy.

Na czas ustawą przepisanej czynnej służby wojskowej pod bronią zabezpiecza się każdemu nauczycielowi posadę nauczyciela tej samej kategorii i tego samego stopnia jaką zajmuje, służba taka przerywa jednak, z wyjątkiem wymienionego pod c) czasu uruchomienia, pięciolecie potrzebne do otrzymania wyższej płacy.

Przepis §. 10. ustawy z dnia 27. grudnia 1875 (Dz. u. p. l. 158) co do roku wojennego będzie miał zastosowanie w obliczeniu czasu służby w ogóle, nie zaś przy obliczeniu pięciolecia potrzebnego do uzyskania wyższej płacy w służbie nauczycielskiej.

§. 6.

Do nauczycieli szkół ludowych, powołanych do czynnej służby wojskowej, zastosowane będą przepisy o należnościach, wydane dla wojska stałego, marynarki wojennej i obrony krajowej, jako też na przypadek pospolitego ruszenia.

Co do płac przywiązanych do ich służby nauczycielskiej obowiązują następujące przepisy:

1) Na czas czynnej służby wojskowej wymienionej w §. 5. pod a), b) i d) płace do służby nauczycielskiej przywiązane, jeżeli nie są zależne od pełnienia pewnych specjalnych obowiązków, nie będą ani w całości ani częściowo wstrzymane.

Co do płac pobieranych za pełnienie pewnych szczegółowych obowiązków, będą zastosowane przepisy o nauczycielach, będących na urlopie.

2) Na czas służby wojskowej pod bronią, która z mocy ustawy trwać ma rok jeden lub dłużej, ustują wszelkie pobory do posady nauczycielskiej przywiązane.

3) W razie uruchomienia (§. 5. lit. c) nauczyciele, do czynnej służby wojskowej powołani, pobierać będą, dopóki należą do stanu żołnierzy nie oficerów, w całości płace przywiązane do ich posady nauczycielskiej, które policzone być mają do emerytury; zastępcy i praktykanci należytości za zastępstwo i adjuta.

Żonatym, którzy utrzymują rodzinę i dom, zabezpiecza się pobór wszystkich płac niezależnych od pełnienia pewnych specjalnych obowiązków, natomiast nie mają prawa do zaopatrzenia swych rodzin w myśl przepisów o płacach wojskowych. Od tych korzyści wyjęci są tylko ci, którzy nie uczynili jeszcze zadosyć przepisanej ustawą obowiązkowi jednorocznej lub dłużej trwać mającej służby pod bronią.

4) Nauczyciele, należący do rzędu tych, którzy pobierają gażę wojskową, pobierać będą podczas czynnej służby wojskowej na przypadek urochomienia:

- a) w każdym razie trzecią część płac nauczycielskich, które do emerytury liczone być mają a względnie należności za zastępstwo lub adjutów,
- b) jeżeli płaca wojskowa (bez dopłat) nie licząc trzeciej części płacy nauczycielskiej pod a) wzmiankowanej, nie dochodzi całkowitej kwoty płacy nauczycielskiej, z tej ostatniej taką kwotę, jaka potrzebną jest do wyrównania różnicy.

Jeżeli płaca wojskowa wynosi tyle co nauczycielska lub więcej, wypłata tej ostatniej ustaje na czas poboru pierwszej z wyjątkiem pozostawionej trzeciej części.

- c) Ci nauczyciele, którzy są żonaci, utrzymując rodziną i dom, pobierać będą oprócz tego dodatek służbowy, dodatek na mieszkanie i należności w naturze, a natomiast nie mają dla rodzin prawa do zaopatrzeń, ustanowionych przepisami o płacach wojskowych.

Nauczycielom w tym przypadku będącym, może być w myśl lit. b) straconą część płacy nauczycielskiej, należności za zastępstwo lub adjutum tylko wtedy i tylko o tyle, o ile te należności ści nauczycielskie razem z wojskową płacą wynoszą więcej niż 1200 złt. w. a. rocznie.

§. 7.

Nauczyciele, w stanie stałego lub czasowego spoczynku, pobierać będą podczas czynnej służby wojskowej należące się im podług regulaminu

płace wojskowe i nadto swoją emeryturę bez żadnego uszczerplenia.

§. 8.

Jeżeli nauczyciel, pełniąc bez przerwy służbę wojskową jako pobierający gażę, otrzymał wyższą płacę wojskową, nie wywiera to żadnego wpływu na wymiar należitości, przypadającej podług §. 6. z tytułu jego nauczycielstwa.

§. 9.

O prawach do zaopatrzenia nauczycieli szkół ludowych z powodu ich służby wojskowej, równie jak o prawach sług rządowych cywilnych, stanowi ustawa z dnia 27. grudnia 1875 (Dz. u. p. l. 158). Nauczyciele szkół ludowych, którzy nie wysłużyli jeszcze całkowitych lat 10 i podczas czynnej służby wojskowej stali się nietylko niezdatnymi do służby wojskowej i nauczycielskiej, lecz także niezdatnymi do zarobkowania w stanie cywilnym (§§. 6. i 82. ustawy powyższej), otrzymają miasto odprawy (art. 39. ust. z dnia 2. maja 1873 Dz. ust. i rozp. kraj. l. 251), emeryturę, którą w każdym poszczególnym wypadku oznaczy c. k. krajowa Rada szkolna za porozumieniem się z Wydziałem krajowym.

§. 10.

Wdowom i sierotom po nauczycielach zmarłych podczas pełnienia służby wojskowej, zastrzega się prawo do należitości przypadających stosownie do całkowitego czasu, który zmarły wysłużył.

Gdyby przepisy wojskowe, dotyczące się prawa wdów i sierót do zaopatrzenia, różniły się od postanowień zawartych w tym względzie w ustawie z dnia 2. maja 1873 (Dz. ust. i rozp. kraj. l. 251), to w każdym razie zastosowane być ma do nich postępowanie korzystniejsze i w każdym przypadku na etacie emerytalnym wojskowym ciężać ma tylko zaopatrzenie przypadające według przepisów wojskowych za policzalny czas służby wojskowej, na etacie zaś emerytalnym nauczycieli szkół ludowych nadwyżka przypadająca podług przepisów o emeryturach nauczycieli szkół ludowych na podstawie ogólnego czasu służby.

§. 11.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 25. czerwca 1878.

§. 12.

Wykonanie téj ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia, który w téj mierze porozumieć się ma z Moim Ministrem obrony krajowej.